

כשאר טיפות רעות של אדם הראשון בק"ל שנה, כי אחר כלם נולד שות בדמותו כצלמו, אבל האחרים היו בדמות שדין ורוחין ולילין, ולכן אמר משה עליהם ואל אראה ברעתי וכבר נתבאר זה במקום אחר.

ולהיות כי כל אותו הדור היו מבחינת הדעת ונודע כי כשחם ושלום פוגמים למטה באיזו מדה וספירה עליונה, הנה הם גורמים שהקליפות יתאחזו ויקחו שפע מן המקור ההוא שנפגם, ולכן ירדו ישראל למצרים שהם סוד הקליפות היושבת באחוריים של דעת העליון, וכמו שנתבאר אצלנו בענין מצרים שהוא מצר העליון שהוא הגרון, ופרעה הוא העורף הקשה שבאחורי הדעת והיו אותם הקליפות נאחזים ויונקים כל שפע הנמשך מן הדעת דז"א.

מתוק מדבש

אותו כי טוב הוא, ואינו כשאר טיפות רעות של אדם הראשון שיצאו ממנו בק"ל שנה שנתערבו בקליפות, כי אחר כלם נולד שות בדמותו כצלמו (נלאשית ה ג), והיה טוב ולא רע (שעה"פ שמות דף כא ט"ג) וממנה היה נשמת משה, אבל האחרים הניצוצות שיצאו בק"ל שנה היו בדמות שדין ורוחין ולילין והם נתגלגלו אחר כמה דורות בבני ישראל שיצאו ממצרים וכנזכר לעיל, ולכן אמר משה שהיה שורש הדעת בבחינת הטוב עליהם על בני ישראל, (נמדנר יא טו) ואל אראה ברעתי שהם היו ענפי הדעת של משה עצמו, וכבר נתבאר זה במקום אחר (שעה"פ פ ס).

פרעה ומצרים ינקו מהדעת וזה גרם שעבוד בני ישראל במצרים ולהיות כי כל אותו הדור שנשתעבדו במצרים היו מבחינת הדעת דז"א, ונודע כי כשחם ושלום פוגמים בני אדם למטה (ה"ג פע"ט, ט"ז אות ט) ועושין פגם באיזו מדה וספירה עליונה, הנה הם הפגמים עצמם גורמים שהקליפות יתאחזו בספירה ההיא ויקחו שפע מן (ה"ג) המקום ההוא שנפגם, ולכן שבני ישראל היו מבחינת הדעת דז"א שנפגם, לכן ירדו ישראל למצרים שהם סוד הקליפה היושבת באחוריים של דעת העליון, וכמו שנתבאר אצלנו בשער הפסוקים פרי' וישב (דף יא ט"ג) בענין מצרים שהוא מלשון מצר העליון שהוא הגרון ששם התפשטות הדעת שבראש הז"א, ופרעה הוא העורף

ולכן ישראל שבאותו הדור שהם מן הדעת אלא שהיו בסוד הפגם, שהיו בחינת הנצוצות קרי, לכן נשתעבדו לפרעה ולמצרים היונקים כל שפע הדעת, יען כי הם גרמו לכל זה.

וכל ענין הגלות הזה של מצרים היה לצרף ולתקן בחינת ניצוצות הקדושות ההם בסוד ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים, והבן זה כי נדמה מצרים אל הכור אשר בתוכו ניתך הזהב ונפרד מן הסיגים ונתקן.

והנה נודע כי בהיות למעלה אחיזת החיצונים באיזו ספירה חס

מתוק מדבש

הקשה שבאחורי הדעת כי פרע"ה עם הכולל גימטריא עור"ף, וכן פרע"ה אותיות הער"ף (שע"פ פ"ס), והיו אותם הקליפות של פרעה ומצרים נאחזים בדעת דו"א ויונקים כל שפע הנמשך מן הדעת דו"א.

ולכן בני ישראל שבאותו הדור שהם מן הדעת דו"א אלא שהיו בסוד הפגם, מפני שנשמותם היו בחינת הנצוצות קרי שיצאו מאדם הראשון, לכן נשתעבדו לפרעה ולמצרים שהם הקליפות שבאחורי הדעת דו"א, היונקים כל שפע הדעת, יען כי הם ר"ל הפגמים שבנשמותם גרמו לכל זה שהקליפות יינקו כל שפע הדעת דו"א.

וכל ענין הגלות הזה של מצרים והשעבוד הקשה ההוא, היה לצרף ולתקן בחינת ניצוצות הקדושות ההם של אדם הראשון שנתגלגלו בבני ישראל, בסוד הפסוק (דנ"ס ד ט) ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים, והבן זה כי נדמה ארץ מצרים אל הכור שהוא כלי מברזל אשר בתוכו ניתך הזהב ונפרד מן הסיגים ונתקן, כי נשמות בני ישראל שהיו מעורבים בסיגים נזדככו ונצרפו בשעבוד הקשה ונתקנו.

בגלות מצרים נסתלקו המוחין דגדלות מהו"א כדי שלא יינקו החיצונים והמוחין דיניקה היו דוממים בז"א ונשאר במוחין דעיבור בבחינת תלת גו תלת

והנה נודע (ע"ס שי"ב פ"ו), כי בהיות למעלה אחיזת החיצונים באיזו ספירה

ושלום, מחמת מעשה התחתונים הרעים, הנה מסתלק השפע מן המקום ההוא כדי שלא יצא שפע רב משם אל החיצונים, וכמו שהודעתך בענין אצילות ז"א, בתחילת אצילותו בבחינת שש קצוות בלבד, ולא כלול מי' ספירות שבו, ונמצא כי בהתאחז פרעה ומצרים בדעת העליון בדור ההוא^ט, חזר ז"א לקדמותו כבזמן היותו בעיבור ראשון גו תוך אימא עילאה, בסוד תלת כלילן בתלת כנודע אצלנו^ז:

מתוק מדבש

חס ושלום, מחמת מעשה התחתונים הרעים, הנה מסתלקת הספירה ממקומה (פע"ס פ"א), ועל ידי זה מסתלק השפע מן המקום ההוא של אותה הספירה, כדי שלא יצא שפע רב משם אל החיצונים, וכמו שהודעתך (נע"ס ס) בענין אצילות ז"א, כי בתחילת אצילותו נתקן בבחינת שש קצוות חג"ת נה"י בלבד, ולא היה כלול מעשר ספירות שבו ר"ל שהז"א נאצל בלי הג"ר, והם באים אליו בסוד תוספת, והטעם הוא, כדי שאם יפגמו התחתונים במעשיהם הרעים אז יסתלקו הג"ר דז"א ולא יינקו החיצונים מהם חס ושלום, (פע"ס פ"א), ונמצא כי בהתאחז קליפת פרעה ומצרים בדעת העליון דז"א בדור ההוא^ט, נסתלקו ממנו המוחין ולכן חזר ז"א לקדמותו שנסתלקו ממנו המוחין דגדלות (ש"ס אומ יא, מונח להלן), ונעשה כבזמן היותו בעיבור ראשון גו תוך אימא עילאה שאין בו ג' ראשונות, והו' קצוות שבו הם בסוד תלת כלילן בתלת שהנה"י מלבישים על גבי החג"ת, ועל ידי היותו בתוך אימא הוא נתקן לפרצוף ז"א, אבל המוחין שבו הם רק מוחין דעיבור כנודע אצלנו^ז (ע"ס שי"ז פ"ב), וכתב השמן ששון (אומ יא) בשם התורת חכם כי אין הדבר כפשוטו שגוף הז"א נכנס בעיבור בתוך אימא, רק שמוחין דג"ר וכלי הפנימי נסתלקו מהז"א ונכנסו באימא, ונשאר הז"א במוחין דו"ק וכלי האמצעי והחיצון בלבד, והמוחין דיניקה היו דוממים בו בבחינת דומי"ה, ורק המוחין דעיבור היו פועלים בו, ולכן נקרא שהז"א הוא בעיבור בבחינת תלת כלילן בתלת בתוך אימא.

נכתב בצד אמר רבי מאיר פאפיר"ש זכרונו לברכה, באמת דרוש זה שאמר הרב ז"ל שחזר ז"א לקדמותו לתוך אימא בסוד תלת כלילן בתלת, (ס"ג מל"ג) כולו מקשה אחת הוא ר"ל שכולו קשה מאד וכדמפרש ואזיל, כי איך יתכן לומר שחזר ז"א בסוד העיבור הראשון תלת (ס"ג מל"ג) כלילן בתלת דהיינו שגוף הז"א חזר לתוך אימא כבזמן היותו בעיבור הראשון, ולא די היה שיחזור ז"א להיות בבחינת עיבור שני שהוא הסתלקות פנימיותו ר"ל פרצוף הפנימי שלו תוך אימא, כנזכר בעץ

(דף עט ט"ג) והנה ז"א אחר שנולד ויצא מבטן אימא עילאה יש לו

מתוק מדבש

חיים בשער הנסירה (שכ"ט פ"ג), אלא זה ר"ל הסתלקותו של ז"א היה הבחינה הקדומה מכולם שהוא עיבור כל גוף הז"א באימא דהיינו שג' הפרצופים פנימי אמצעי וחיצון של ז"א נסתלקו בתוך אימא, אם כן חס ושלום נתבטל מציאות קומת ז"א כביכול, ואיך נשאר עולם השפל הזה בקיומו. ואפילו עולמות בריאה יצירה עשיה איך לא נעשו תוהו ובוהו, כי אם אין ו' קצוות של ז"א אין עולם, שו' קצוות של העולם הזה נבנה ונתקן מו' קצוות של הז"א, (כמו שנמצא בע"מ ש"ל פ"ו נחמלמו), וגם עולמות ביי"ע הם תולדות של ז"א דאצילות (מנו"ס ש"ה ס"ז פ"א הונא לקמן בעמ'...), ואם הז"א נתעלם בתוך אימא איך לא נעשו כל עולמות ביי"ע תוהו ובהו, ועוד קשה, לפי מה שכתב הרב ז"ל בהמשך הדרוש בדף פ ט"ב (עמ'...) שהחמשה חסדים נתעלמו בגרון דז"א, ואם כל הז"א נתעלם בתוך אימא איך ימצא ענין זה שנעלמו החמשה חסדים תוך הגרון דז"א שהרי אין בכלל פרצוף ז"א, ובדרוש שר המשקים פרשת וישב (שער הפסוקים דף ימ ט"ד) נתבאר כי גלות מצרים רוצה לומר התעלמות החסדים בגרון דז"א, שאז הקליפות יונקים מהחסדים שבמצר הגרון, ולא שגוף הז"א חזר להתעלם באימא, וזה ניחא שהז"א קיים ואז כל העולמות עומדים בקיומם, אבל מה שאמר הרב ז"ל בדרוש שלנו שגלות מצרים ענינו הוא ביפול קומתו של פרצוף ז"א וחוזר כל גוף הז"א ונכנס באימא, איך יסבול הדעת זה כי אם אין ז"א אין עולם, ומסיים הר"מ פאפיר"ש ז"ל והשם יתברך יאיר עיני במאור תורתו.

ובסוף פרק ז, בפרי עין חיים (דף קכ"א ט"ג) יש ערבוב דברים, (ה"ג מל"ג) שכתב שמה שהיו זו"ן בעיבור תוך אימא, כונתו הוא (ה"ג מל"ג) שהיו פנימיות זו"ן שהוא פרצוף הפנימי של זו"ן בתוך אימא דוגמת נשמות הצדיקים שעולים בסוד מ"ן בזו"ן, כן עלו המוחין חב"ד דגדלות עם כלי הפנימי של זו"ן בתוך אימא, (ה"ג מל"ג) וידוע כי בחינה זו נקראת עיבור שני שהיא עיבור של גדלות זו"ן ואין זו תלת כלין בתלת שאז גם פרצוף האמצעי שהוא החג"ת ופרצוף החיצון שהוא הנה"י כלולים אלו באלו בתוך אימא, וממשיך קושייתו, כי ובתוך כדי דיבור אמר שם בתחילת הענין שגלות מצרים היא עיבור זו"ן תלת גו תלת שכל גוף הז"א בכל הג' כלים חיצון אמצעי ופנימי נסתלקו תוך אימא, וצריך עיון איך ליישב דברי הרב ז"ל בפע"ח.

כל המוחין אפילו דעיבור יש להם לבושים מנה"י דאימא

(דף עט ט"ג) עתה בא הרב ז"ל לבאר כי בגלות מצרים אפילו אחר הסתלקות המוחין דגדלות מהז"א ונשארו בו רק המוחין דעיבור ויניקה, עדיין היתה יניקת הקליפות מהמוחין דז"א, ומקדים ואמר והנה ז"א שהיה בעיבור

זמן קטנות וזמן גדלות, ומוכרח הוא שבכל זמן מאלו השלשה יהיו לו בחינת מוחין, גם נודע שאי אפשר לו לקבל המוחין אם לא עד שיתלבשו תחילה תוך נה"י דאימא ואחר כך יתלבשו בתוכו אלא שבזמן העיבור הראשון או בזמן הקטנות אין לו אלא נה"י דאימא בבחינת חיצוניותם בלבד, כמבואר אצלנו במקומו.

ונמצא כי בזמן גלות מצרים אשר חזר ז"א ליכנס בסוד עיבור תוך אימא עילאה היה שם אז בבחי' תלת כלילין בתלת כדי שלא יתאחזו הקליפות בו ויינקו שפע ממנו, הנה גם אז היו לו בחינת

מתוק מדבש

בתוך אימא, אחר שנולד ויצא מבטן אימא עילאה יש לו זמן קטנות שהוא היניקה וזמן גדלות, ומוכרח הוא שבכל זמן מאלו השלשה זמנים, שהם עיבור וקטנות וגדלות, יהיו לו בחינת מוחין, גם נודע (ע"ט ט"ג וט"ז פ"א), שאי אפשר לו לז"א לקבל המוחין מאימא מחמת גודל אורם, אם לא עד שיתלבשו תחילה תוך הכלים של נה"י דאימא והם ממעטים קצת את האור ואחר כך יתלבשו בתוכו בתוך הכלים דז"א, אלא שבזמן העיבור הראשון או בזמן הקטנות שהוא היניקה אין לו לז"א לבושים אל המוחין שלו אלא מן הכלים של נה"י דאימא בבחינת חיצוניותם בלבד שהם כלים של פרצוף החיצון ואמצעי דאימא, כמבואר אצלנו במקומו לקמן בסוף דרוש ב' (דף...).

והבית לחם יהודה בע"ח ש"כ תחילת פי"ב (ד"ה ט"ז) כתב, כי המוחין דגדלות ז"א מתלבשים מקודם בכלים הפנימיים דנה"י דאימא, והמוחין דיניקת ז"א מתלבשים מקודם בכלים האמצעיים דנה"י דאימא, אבל המוחין דעיבור אין שייך לומר כי הנה"י דאימא מתפשטים עם המוחין דעיבור בתוך הז"א, שהרי כל הז"א נתון בעיבור במעי אימא, אמנם המוחין דעיבור מתלבשים תוך הארה של חיצוניות הכלים דנה"י דאימא, וביחד הם נכנסים ומתפשטים בתוך הז"א.

בגלות מצרים היו מאירים בז"א רק חיצוניות הכלים דנה"י דאימא ונמצא כי בזמן גלות מצרים אשר חזר ז"א ליכנס בסוד עיבור תוך אימא עילאה, (ה"ג) והיה שם אז בבחינת תלת כלילין בתלת ר"ל שהיו לו מוחין דעיבור בלבד (והמוחין דיניקה היו צ"ל נכנסים דומי"ה, וכנ"ל מהמו"ח), אבל אין הדבר כפשוטו שכל גוף הז"א נכנס בעיבור בתוך אימא, וכמבואר לעיל (ט"ז אות ג), והטעם שנסתלקו המוחין דגדלות מהז"א הוא כדי שלא יתאחזו הקליפות

מוחין מלובשין תוך חיצוניות נה"י דאימא, ואז כל שלשה מוחין שלו, ובפרט מוח הדעת, שבו החסדים והגבורות אשר שם תלוי פגם הדור ההוא, כולם היו מסתלקים אז ממנו ולא היו מאירים בתוכו רק חיצוניות הלבושים והכלים של נה"י דאימא בלבד.

והנה נודע כי החסדים שבדעת הם חמשה וכן הגבורות שבדעת הם

מתוק מדבש

בו בז"א, (ס"ג) ולא יינקו שפע ממנו מהמוחין דגדלות שבו, הנה גם אז כשהיה הז"א בבחינת עיבור היו לו בחינת מוחין דעיבור מלובשין תוך הארת חיצוניות הכלים דנה"י דאימא, ואז כל שלשה מוחין חב"ד שלו, ובפרט מוח הדעת, שבו חמשה החסדים וחמש הגבורות דדעת, אשר שם תלוי פגם הדור ההוא כי הנשמות שבדור ההוא היו אותם הטיפות שנפגמו בק"ל שנה של אדם הראשון שנמשכו מהחסדים וגבורות דדעת, ולכן כולם כל המוחין והחסדים והגבורות דדעת היו מסתלקים אז ממנו מהז"א, ולא היו מאירים בתוכו רק חיצוניות הלבושים והכלים של נה"י דאימא בלבד וכדמפרש ואזיל.

י' לבושי החסדים והגבורות הם שמות אהי"ה פשוטים בגדלות
והריבוע אהי"ה בקטנות

להבין המאמרים הבאים בעזרת השם יתברך, נקדים מה שכתב השמן שישון (נאות ל), וזה תוכן דבריו, הנה צריך שתדע שיש עשרה לבושי חסדים וגבורות שבדעת דז"א והם עשר שמות אהי"ה, והחסדים והגבורות עצמם הם עשר שמות הוי"ה, והחסדים וגבורות עצמן אינם מוחין ממש אלא מים המגדלים את האילן שהוא ז"א, ויש עוד בחינה אחרת בדעת דז"א והם מוחין ממש, והם שמות הוי"ה דמ"ה ובין והלבושים שלהם הם ב' שמות אהי"ה במילוי, אחד דאלפי"ן ואחד דההי"ן, כמבואר לקמן בדרוש ב' (דף פא ט"א ועיין לקמן נעמ"...). ושתי בחינות אלו הם במוחין דגדלות ז"א (שהוא כלי הפנימי של הז"א), אבל במוחין דקטנות דז"א (שהם כלי האמנעי ומיטין דז"א) הלבושים דחסדים וגבורות דדעת הם עשרה ריבועי אהי"ה המתפשטים בז"א בעיבור ויניקה, ויש עוד בחינה אחרת מצד המוחין ממש דדעת דקטנות שהם ב' שמות אלה"ם כמבואר לקמן בדרוש ו' (דף פג ט"ג לקמן נעמ"...).

ועתה מקדים הרב ז"ל לבאר באורך סדר לבושי החסדים וגבורות דז"א בזמן קטנות וגדלות ז"א, וענין עשרה דמים שבזו"ן, ואחר כך יחזור לבאר ענינם בגלות מצרים, וזה שאמר והנה נודע (ע"ס שכ"ה תחילת לרוש ט), כי החסדים